

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 29 czerwca 2023 r.,
sprawy P. S.

skazanego z art. 228 § 3 k.k. i innych
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach
z dnia 2 grudnia 2022 r. r., sygn. akt VI Ka 598/22
zmieniającego wyrok Rejonowego w Bytomiu
z dnia 25 kwietnia 2022 r., sygn. akt II K 1240/21

**oddala kasację jako oczywiście bezzasadną, a kosztami
sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża skazanego.**

UZASADNIENIE

Kasacja adwokat J. O. – obrońcy skazanego P. S., złożona od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 2 grudnia 2022 r., sygn. akt VI Ka 596/22, zmieniającego, po rozpoznaniu apelacji obrońców i oskarżyciela publicznego, skazujący wyrok Sadu Rejonowego w Bytomiu z dnia 25 kwietnia 2022 r., sygn. akt II K 1240/21, jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Przed wszystkim przypomnieć należy, iż Konstytucja RP ustanawia w art. 176 ust. 1 zasadę (co najmniej) dwuinstancyjnego postępowania sądowego. Uruchomienie przez stronę kontroli instancyjnej, czyli rozpoznania tej samej sprawy przez inny sąd, umożliwia zbadanie prawidłowości rozstrzygnięć zapadłych w sądzie pierwszej instancji. Kontrola instancyjna postępowania sądowego służy zapobieganiu pomyłkom i arbitralności decyzji podejmowanych w pierwszej

instancji (por. np. wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 12 czerwca 2002 r., sygn. akt P 13/01, z dnia 13 lipca 2009 r., SK 46/08, OTK – A 2009, nr 7, poz. 109). Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego wynika, iż zasada dwuinstancyjności postępowania, zapewnia kontrolę rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji poprzez dwukrotną ocenę stanu faktycznego i prawnego sprawy, oraz kontrolę prawidłowości stanowiska zajętego przez sąd pierwszej instancji.

Z kolei w obowiązującym w Polsce modelu kasacji, jako dostępnego dla strony nadzwyczajnego środka zaskarżenia, **kontrolą w tym trybie objęte są wyłącznie kwestie prawne, zawężone do kategorii uchybień wymienionych w art. 523 § 1 k.p.k., popełnionych przez sąd odwoławczy.** Ta „wyjątkowość” postępowania kasacyjnego nie pozwala zatem na prowadzenie „dublującej”, niejako „trzecioinstancyjnej” kontroli orzeczenia sądu pierwszej instancji. Wprawdzie ustawa procesowa nie wyjaśnia co należy rozumieć pod pojęciem „rażącego naruszenia prawa”, to jednak dominuje w orzecznictwie pogląd, że chodzi tu o przypadki rozstrzygnięcia sprawy w sposób oczywisty i bezsprzeczny wbrew treści normy prawnej, której wykładnia jednoznacznie pozwala przyjąć określony sposób rozwiązania sprawy, nie dając racjonalnych podstaw do zaakceptowania innych alternatywnych stanowisk. Jednocześnie musi ono stanowić uchybienie, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Ponieważ nie chodzi o jakąkolwiek możliwość wpływu takiego naruszenia na treść orzeczenia, lecz o „**istotny**” wpływ na ową treść, chodzi tu jedynie o takie naruszenie prawa, przy braku którego zaskarżone orzeczenie mogłoby być inne (tzw. materialna sprawiedliwość orzeczenia) oraz o uchybienie takim zasadom procesu, które stanowią o jego rzetelności. Jeżeli bowiem rażąco naruszono, w określony sposób, te zasady, oznacza to, że orzeczenie zapadło w procesie nierzetelnym, a więc nie może być zaakceptowane, gdyż potencjalnie ów brak rzetelności, poza skażeniem samego postępowania (tzw. sprawiedliwość proceduralna), mógł mieć także istotny wpływ na treść wydanego rozstrzygnięcia (por. np. T. Grzegorzczak, Kasacja jako nadzwyczajny środek zaskarżenia w sprawach karnych i jej skuteczność w praktyce, Państwo i Prawo 2015, nr 6, s. 25-26). Tymczasem w kasacji obrońca skazanego P. S., stawiając zarzuty rażącej obrazy przepisów postępowania karnego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3

k.p.k. i wskazując na nieuwzględnienie zarzutów apelacyjnych naruszenia, przez orzekający w pierwszej instancji Sąd Rejonowy w Bytomiu, przepisów art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., sprowadzających się do wadliwej oceny, między innymi dowodów z zeznań D. I., M., R. G., P. B., D. T., H. R. – G., jak i wyjaśnień P. S., **dąży w istocie do wywołania, na etapie postępowania kasacyjnego, ponownej kontroli wyroku wydanego w pierwszej instancji, czyli kontroli „trzecioinstancyjnej”**. Nie można, w realiach sprawy, dopatrzyć się **rażącego** naruszenia przez Sąd Okręgowy w Katowicach, działający jako sąd drugoinstancyjny, przepisu art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że przepis art. 433 § 2 k.p.k. może zostać naruszony jedynie wówczas, gdy sąd odwoławczy w ogóle nie ustosunkuje się do określonego zarzutu wskazanego w środku odwoławczym (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2013 r., sygn. akt II KK 127/12). W doktrynie podnosi się, że nie ma naruszenia wymogu z art. 433 § 2 k.p.k., jeżeli odniesienie takie, choć zbiorcze istnieje, tyle, że nie spełnia wymogów o których mowa w art. 457 § 3 k.p.k. (por. T. Grzegorzczak, Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I. Artykuły 1 – 467, Warszawa 2014, s. 1431 – 1432). Oczywiście stopień szczegółowości uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego, zależy od zawartości i jakości uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji, oraz poziomu argumentacji z apelacji (por. W. Koziół, Uzasadnienia rozstrzygnięć Sądu Najwyższego w sprawach karnych, w: I. Rządca – Grochowska, M. Grochowski (red.), Uzasadnienia decyzji stosowania prawa, Warszawa 2015, s. 290 – 303). Także w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka – dalej powoływany jako ETPCz, wskazuje się, że z uzasadnienia musi jasno wynikać, iż kwestie, mające decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, zostały rozważone (por. np. wyrok ETPCz z dnia 15 lutego 2007 r. w sprawie Boldea przeciwko Rumunii, skarga nr 19997/02, § 30), zaś sąd odwoławczy nie jest zobowiązany do szczegółowego odnoszenia się do każdej kwestii (por. np. wyrok ETPCz z dnia 19 kwietnia 1994 r. w sprawie Van de Hurk przeciwko Holandii, skarga nr 16034/90, § 61). W realiach niniejszej nie doszło też do obrazy przez Sąd Okręgowy w Katowicach art. 5 § 1 k.p.k., gdyż na żadnym etapie postępowania odwoławczego, prowadzonego przez ten Sąd, nie traktowano P. S.

jako winnego zarzuconych mu czynów, a jedynie jako oskarżonego o ich popełnienie. Treścią dyrektywy z art. 5 § 1 k.p.k. jest założenie, iż oskarżony, podejrzany oraz osoba podejrzana, muszą być traktowani jako niewinni niezależnie od przekonania organu procesowego. Oczywiście zasada domniemania niewinności obowiązuje we wszystkich stadiach postępowania karnego, także w postępowaniu odwoławczym. Przepis art. 5 § 1 k.p.k. wymaga, aby stwierdzenie winy nastąpiło prawomocnie (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2000 r., sygn. akt V KKN 325/00, Legalis). Również oczywiście bezzasadny jest zarzut kasacji obrazu, cyt. „art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez zaniechanie należytego wyjaśnienia w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku podstaw przyjęcia, iż P. S. (który zaprzecza kategorycznie swojemu sprawstwu) dopuścił się przypisanych mu przestępstw.” W 2019 r. wprowadzono unormowanie art. 537a k.p.k., z którego wynika że Sąd Najwyższy nie może uchylić wyroku sądu odwoławczego z tego powodu, iż pisemne uzasadnienie tego wyroku nie spełnia wymogów art. 457 § 3 k.p.k. Ustawodawca tą zmianą potwierdził prezentowany w orzecznictwie pogląd, że sam fakt, iż pisemne uzasadnienie nie spełnia wymogu określonego w art. 457 § 3 k.p.k. nie przesądza o tym, iż postępowanie poprzedzające wydanie wyroku sądu odwoławczego było wadliwe, zaś zapadłe orzeczenie nadal korzysta z domniemania prawidłowości. Nadto jakkolwiek wadliwie sporządzone pisemne uzasadnienie utrudnia sądowi przeprowadzenie kontroli odwoławczej (kasacyjnej), to przecież jest ono zawsze sporządzane po wydaniu wyroku i z tego względu logicznym niepodobieństwem jest, aby jego treściowa zawartość mogła mieć wpływ na wcześniej wydany wyrok (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2019 r., sygn. akt IV KK 170/19, Legalis).

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy, na podstawie art. 535 § 3 k.p.k., rozstrzygnął jak w postanowieniu.

EW

[ł.n]

